

Avocații în e-voluție: Care este modalitatea în care transformările digitale pot să consolideze relația dintre justițiabil și avocat?

Drd. Lucian Nițuleasa

Universitatea din Craiova

Facultatea de Drept

Dezvoltarea rapidă a internetului și tehnologiei a avut și continuă să aibă un impact însemnat în viața noastră de zi cu zi. Internetul a schimbat modul în care comunicăm, în care gestionăm afacerile, dar și relațiile cu partenerii de business, modul în care stocăm și accesăm informații. Schimbarea substanțială pe care internetul și tehnologia au produs-o în viețile indivizilor se resimte pe plan economic, social, politic, astfel încât nici lumea juridică, în ciuda conservatorismului ce o caracterizează, nu putea fi ocolită de implicațiile erei digitale.

Avocații trebuie să se familiarizeze cu capacitățile tehnice ale internetului și cu modalitatea în care aceste capacități intervin în relația dintre ei și justițiabili, înțelegând potențialul enorm de creștere a eficienței în comunicare, cu ajutorul tehnologiei.

Impactul pozitiv al digitalizării începe încă din faza de căutare a unor servicii juridice, procesul de alegere a unui avocat putând fi descurajator pentru un justițiabil care nu este familiarizat cu lumea juridică. În acest sens, un simplu site web poate ajuta justițiabilii să înțeleagă mai bine ce le poate oferi un avocat sau o societate de avocatură – sub forma prezentării ariilor de expertiză în care aceștia activează sau a experienței care îi recomandă, desigur respectând limitările impuse de etica și deontologia profesiei.

Odată formată o primă impresie, justițiabilii au la dispoziție o serie de instrumente prin care pot contacta avocatul, prin care pot stabili o întâlnire sau prin care pot transmite acestuia documente relevante. Totodată, justițiabilul se poate implica activ în aspectele ce țin de soluționarea dosarului, poate veni cu adăugiri, completări la documentele redactate de avocat, toate acestea la un simplu click distanță, fără a fi necesară deplasarea, corespondența putând fi purtată prin intermediul E-mail-ului, Skype-ului, Whatsapp-ului sau altor aplicații de specialitate.

O parte a profesioniștilor dreptului au ales să exploateze această dezvoltare masivă a internetului, încercând să transpună întreaga activitate de consultanță juridică în sfera on-line. Astfel, au apărut platformele care înglobează serviciile unei liste extinse de avocați, care activează în arii variate de expertiză, în locații diferite, în limbi diferite - de unde justițiabilii pot alege, și unde pot stabili întâlniri cu aceștia prin Skype, urmând ca și consultanța să fie oferită tot pe calea digitală. Mai puțin extinse în România, dar puternic dezvoltate în alte țări, aceste societăți "tehnico-legale" oferă servicii având următoarele caracteristici:

- serviciile lor sunt disponibile on-line și sunt adresate în principal clienților care tind să caute pe Internet soluțiile problemelor cu care se confruntă;
- clienții pot participa în mod direct la soluționarea problemei dezbătute, având la dispoziție interfațe destinate să faciliteze implicarea și înțelegerea întregului proces de soluționare de către aceștia;
- costurile serviciilor sunt clare, prestabilite;
- costurile sunt, în general, scăzute, în vederea accesibilității serviciilor;
- serviciile oferite sunt, de regulă, menite să satisfacă nevoi uzuale; procedeele de soluționare sunt, de regulă, standardizate și produse automat de sisteme inteligente;
- furnizorii de astfel de servicii adesea oferă asistență în alegerea unui avocat, fie ca serviciu principal sau suplimentar, în cazul în care serviciul juridic solicitat necesită să fie revizuit sau completat de un expert în respectivul domeniu juridic.¹

Un exemplu elocvent îl reprezintă E-lawyer Assistance², care se declară o firmă de drept internațională, furnizând asistență juridică pentru persoanele interesate, la toate nivelurile și în toate domeniile. Această platformă încearcă să ajute justițiabilii, oferind răspunsuri și soluții concrete, efective, rapide și accesibile. Transferând dreptul pe internet și făcându-l simplu de înțeles pentru oricine, se încearcă depășirea barierei rigide, conferite de tradiționalismul caracteristic dreptului, aducându-l mai aproape de lumea virtuală și punând bazele ”*lex electronica*”. În afară de asistența juridică, E-Lawyer Assistance oferă metode de soluționare online a litigiilor, destinate să gestioneze conflictele extrajudiciare, asigurând interesul reciproc al părților și menținând continuitatea relațiilor la un cost rezonabil, cu termen scurt, pe baza ideii că toate persoanele au dreptul de a fi informate cu privire la obligațiile și drepturile lor.

Pe lângă eforturile individuale de afirmare a unor avocați în era digitală, nici barourile nu au stat deoparte în încercarea de a-și sprijini membrii să învețe să utilizeze tehnologia în beneficiul exercitării profesiei și consolidării relației cu justițiabilii. Cu titlu de exemplu, în Belgia a fost inaugurat de curând un ”incubator” pentru avocați, o platformă on-line, Avocats.BE, care își propune să poziționeze avocații în centrul inovației. Pentru a face acest lucru, Incubatorului i s-au atribuit următoarele misiuni:

- 1) difuzarea cunoștințelor tehnice în rândul avocaților;
- 2) să promoveze inovația în cadrul profesiei;
- 3) schimbul de informații către lumea exterioară.

Aceste misiuni sunt concretizate în implementarea unui număr de proiecte, în special organizarea unei ceremonii de premiere pentru inovare (recompensarea proiectelor inovatoare în

¹ Thierry Wickers, E-evolving Lawyers – How digital transformation can enrich the relationship between the citizen and the lawyer, pag. 7

² <http://www.e-lawyerassistance.com/default.aspx?lang=en>

domeniul dreptului), implementarea unei conferințe pe tema inovării (cum ar fi inteligența artificială aplicată legii) și elaborarea unei cărți etice pentru actorii legali (LegalTech și alții).³

Acest proiect nu este o inițiativă izolată. Franța a fost prima țară care a folosit structurile care au apărut pentru a cataliza forțele inovatoare din cadrul Baroului. Inițiative similare se desfășoară în Italia, Elveția și Canada. Revoluția digitală nu cunoaște granițe. Baroul din Paris vine în sprijinul avocaților săi cu un site care dovedește încă o dată impactul major pe care tehnologia l-a produs și continuă să îl producă în modalitatea de exercitare a profesiei de avocat. Site-ul Baroului din Paris propune numeroase instrumente utile avocaților, precum o bibliotecă virtuală, o bază de date ce conține jurisprudență sau alte documente de interes, o secțiune dedicată nelămuririlor privitoare la exercitarea profesiei, dezbateri on-line privind deciziile Consiliului Baroului, în care avocații își pot exprima opinia. Similar Belgiei, și în Franța a fost inițiat un ”incubator”⁴, proiect care își propune să încurajeze (prin oferirea unor premii) inovațiile care respectă standardele etice ale profesiei de avocat și care contribuie la îmbunătățirea accesului la lege și la instanțe. Totodată, au fost inițiate proiecte menite să faciliteze accesul la justiție al persoanelor defavorizate, proiecte în care avocații se pot implica tot prin intermediul internetului, intervenind la distanță, pro-bono.⁵

Se dovedește că tehnologia poate aduce mai aproape justițiabilii de avocați, depășind prejudecățile legate de rigiditatea implementată de secole, cu care a fost privită justiția. Revoluția digitală poate face mai facil accesul la justiție, poate ajuta justițiabilii să înțeleagă mai bine procedul soluționării problemelor cu care se confruntă și poate într-adevăr consolida relația avocat-justițiabil.

Platforme, aplicații și surse on-line privind digitalizarea relației dintre justițiabil și avocat

I. Statele străine:

1. S.U.A
 - <https://www.rocketlawyer.com/how-it-works.rl>
2. Slovacia
 - <https://ficek.sk/online-legal-help-slovakia.html>
3. Belgia
 - <http://avocats.be/fr/tout-savoir?q=fr>
 - <http://mailchi.mp/avocats/sans-jamais-toujours-savoir-ce-qui-est-hasard-ou-destin#4>
4. Franța

³ <http://mailchi.mp/avocats/sans-jamais-toujours-savoir-ce-qui-est-hasard-ou-destin#4>

⁴ <http://incubateur-barreaudeparis.com/incubateur-2/le-projet/>

⁵ <http://www.barreausolidarite.org/4-engagez-vous/comment-faire-du-pro-bono.html>

- <https://www.village-justice.com/articles/Les-start-up-droit,18224.html>
- 5. Orientul Mijlociu
 - <http://www.e-lawyerassistance.com/default.aspx?lang=en>
- 6. Law of the Internet – by George B. Deltaand Jeffrey H. Matsuura – 4th edition – ed. Wolters Kluwer Law & Business
 - <https://books.google.ro/books?id=l7x6DQAAQBAJ&pg=SA1-PA26&lpg=SA1-PA26&dq=positive+internet+implications+for+lawyers&source=bl&ots=YWzmF4wpdC&sig=IDeI4cxbl2GOp5r0bVOemJ5NTDI&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwiBlou7tuvWAhWGLIAKHbfYAYkQ6AEINjAB#v=onepage&q=positive%20internet%20implications%20for%20lawyers&f=false>
- 7. Thierry Wickers, E-volving Lawyers – How digital transformation can enrich the relationship between the citizen and the lawyer
 - http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/EUROPEAN_LAWYERS_DAY/2017/EN_Handbook_2017.pdf

II. Romania:

1. <http://www.bursa-avocator.ro>
2. <http://www.avocatura.com/stire/11845/mentalitate-noua-in-avocatura-avocatii-isi-conving-potentialii-clienti-ca-merita.html>
3. <https://start-up.ro/avocato-e-prima-platforma-in-romania-de-unde-ti-gasesti-avocat-ca-pe-uber-consultatia-gratuita/>
4. Inițiativa UNBR privind dezvoltarea unei aplicații menite să ajute avocații în redactarea mai rapidă a documentelor, prin simpla dictare. – aplicație lansată pentru Ziua Europeană a Avocaților - <http://www.unbr.ro/in-cadrul-actiunilor-initiate-de-uniunea-nationala-a-barourilor-din-romania-pentru-ziua-europeana-a-avocatorilor-2017-cu-tema-avocatii-in-e-volutie-in-sedinta-din/>